

Hesteavl i 1888.

Af Konsulent J. Jensen.

1888 har, om man just ikke tør kalde det et Mærkeaar, dog været et sjældent Aar for Danmarks Hesteavl og det i god Betydning, ikke alene fordi der har været rivende Afsætning, men meget mere fordi der herhjemme er skeet et Omslag til det Bedre i Opfattelsen af vor andet Steds saa vel anskrevne danske Trækhest, samt fordi der er vaagnet en virkelig sund og sand Interesse for Hestevæsenet, som vi ikke have kjendt til før, og som staaer i en heldig Modsætning til de Liebhaber- og Sportsinteresser, der tidligere have gjort Fordring paa at være raadende ogsaa i Landhesteavl.

Men paa Udstillingen fik vistnok de fleste Opdrættere det Syn, at fremtidig bør Landbointeresserne over hele Landet være de raadende i Hesteavl; hvor Ledelsen derfor vil gaa i en anden Retning, bør der skabes en offentlig Mening, der bringer den ind i det naturlige Spor.

Folk, der foragte Landracen eller mangle Forstaaelse af den og dens Betydning, ere ikke paa deres rette Plads som Ledere (Dommere) i den Sag, som de savne den første Betingelse for at have med at gjøre. Og det kan vist ikke nægtes, at vore egne Hippologer vare de sidste, der (nødtvungen) have anerkjendt vor gode Landhest. Det er forresten ret betegnende for vort hippologiske Publi-

kums Standpunkt, at der maatte en Udstilling til i selve Hovedstaden for at belære det om, hvordan gode jydse Heste se ud — af hvilke der dog færdes en Mængde hver Dag paa Kjøbenhavns Gader — samt om, at Udlændinge ikke købe dem alene for Prisbillighedens Skyld.

Jeg skjønner ikke rettere, end at de selvbestaltede Hippologers Autoritet har faaet et Knæk i 1888, og at de snart ville forsvinde paa Øerne som overflødige; i Jylland er deres Tid forlængst forbi, der véd Opdrætterne hvad de ville.

Siden jeg er kommen til at berøre den Uret, vor Landhestevavl har lidt paa Grund af mangelfuld Forstaaelse af dens Betydning, skal jeg ogsaa omtale den ubeføjede Ringeagt for Hesteavlen som landøkonomisk Indtægtskilde i Sammenligning med Kvægbruget, som i de senere Aar jævnlig er kommen til Orde fra fremragende større Landmænd, men som alene beroer paa en Fejlregning. Naar Landmænd opstille Beregning over Betydningen af Landets Produktion, seer man i Reglen kun de Poster figurere paa Regnskabet, som give Overskudsudførsel, — og al Kvægets Produktion kan jo udføres og gjøres i Penge. En hel anden Sag er det med Hestene, for deres Vedkommende staaer kun det i Opgjørelsen, som de indbringe ved Salg til Udlandet, og de faa Millioner udgjøre jo blot et Par Gange saa meget, som Ægudførselen indbringer. At der er noget galt ved den Sammenstilling mellem Værdien af Hestenes Produktion sammenlignet med Kvægets paa den ene Side og Hønsenes paa den anden, er soleklart, men alligevel gjør intelligente Folk sig skyldige i denne Regnefejl, og til Dato har jeg ikke seet nogen forsøge at rette den. Værdien af vor Heste- og Kvægbestand er vistnok paa det nærmeste lige stor, idet vi have en Hest for hver 3—4 Kvæghoveder; gaa vi endvidere ud fra, at vi have 2—300,000 Arbejdsheste og ca. 900,000 Køer, saa troer jeg, uden bestemt at turde angive Værdien af en Hests Arbejde eller en Koes Ydelse gennemsnitlig for hele Landet Aaret rundt, at turde paastaa, at denne ikke, selv

højt regnet, repræsenterer mere end halvt saa stor en Sum som hint. Yderligere Bevis for Hesteavlens økonomiske Betydning behøves næppe.

Men der er endnu et Moment, som gjør, at Hestene i vore Dage faa en endnu større Betydning for Landbruget end anført, nemlig: den dyre og daarlige menneskelige Arbejdskraft, som det jo altsaa gjælder om at økonomisere med i langt højere Grad end tidligere. Som Amerika og Industrien viser os, er en af Vejene dertil: at anvende de bedst mulige Maskiner og Redskaber, og det kommer vort Landbrug ogsaa mere og mere ind paa. Det bedste er næsten altid det billigste, og det gjælder ikke mindre for Hestens Vedkommende, der er Landbrugets almindeligste Drivkraft, end for andre Redskaber; derfor købe de tyske Landmænd ogsaa kun af vore gode Heste, ligesom Personbefordringen, Handlen og Industrien staa sig ved at tage de allerbedste (og sværeste) Heste, de kunne faa.

Som hesteproducerende Land maa vi følgelig beholde det, Kunderne ikke ville købe. Det er derfor i fuldeste Overensstemmelse med, hvad der passer bedst for det agerdyrkende Danmark, at have et Hesteslags, hvoraf Udskudet er brugeligt til Landbrugsarbejde, hvilket Tyskerne højligt klage over, at de fine Blodsheste ikke ere. Den gamle hippologiske Læresætning: at hvad der ikke duede til Luxusbrug, altid var godt nok til simpelt Landarbejde, have vist kun faa Nutids-Hippologer Mod til at udtale, og ville vist endnu færre økonomiske Landmænd underskrive.

Hvis der saaledes overhovedet skulde kunne være Mening i fra Ledernes Side at begunstige eller fra Opdrætternes at holde paa fine, stærkt forædlede Heste (Luxusheste), saa maatte det enten være, fordi de faa virkelig gode af disse kostede saa meget (i Forhold til 1ste Kl. Arbejdsbeste), at Overprisen dækkede saavel de forøgede Opdrætningsomkostninger som Tabene paa de mange mislykkede Individuer, hvilke, som vi ovenfor have seet, et økonomisk Landbrug for Tiden ikke kan nøjes med, eller

fordi den Slags fortrinsvis egnede sig til Hærens Brug, saa vi i den Retning bleve uafhængige af Udlandet. Men nu viser det sig jo, at vi slet ikke kunne remontere i alt Fald vort Rytteri herhjemme, idet man, trods den stærke Forædling her, finder vore fine Heste ubrugbare til Ridebrug; desuden kunde Opdrætterne, inden de indlade sig paa at producere virkelige Remonter, med Grund spørge, om den Avl er særlig fordelagtig, hvor den drives til Fuldkommenhed, thi selvfølgelig bør Gaardmandsklassen ikke alene bringe Ofre for vor Hærs Remontering. Det har stadig været det Vaaben, vore hjemlige Hippologer have brugt til Fordel for Forædlingen: at de »ædlere« Produkter betales forholdsvis bedst. Og da de aldrig ere blevne modsagte, have mange mindre Kyndige faaet den Opfattelse, at der vist maatte ligge noget til Grund for disse Udtalelser. Jeg benægter heller ingenlunde, at 1ste Kl. Karetheste ere dyre — efter Hamburg Markedsnotering (Jan. 1889) kostede 1ste Kl. »højtgaaende« Kjøreheste (Steppere) fra 1200—2000 Mk., — men det er ogsaa meget store Heste, saa alene af den Grund kunne vi ikke gjøre Regning paa at profitere af den Avl. Derimod, hvad Prisen paa de lettere »Blodsheste« angaaer, som vi kunde tænke paa at opdrætte, skal jeg meddele nogle officielle Tal over Remonteopkjøbene i Tyskland 1887 samt give nogle Meddelelser om Hesteopkjøb i Tyskland 1888 (efter tyske Blade).

Der fremstilledes ialt for den tyske Remontekommission 24,201 Heste, hvoraf den købte 7481 Stkr., af hvilke kun 543 vare fuldaarige (Resten 3—4 Aar). Af det samlede Antal leverede Østpreussen alene 5095 til en Gjennemsnitspris af 600 Mark (533 Kroner), Hannover 410, Slesvig og Holsten 223, Mecklenborg 112 og Oldenburg kun 56. Gjennemsnitsprisen for dem alle var 655 Mark (582 Kr.), men det ligger i, at i de vestligere Hestegne var Prisen betydelig højere, saaledes i Hannover 5—900 Mk. for 3—4 aarige Heste. Med Hensyn til de af Remontekommissionen kasserede Heste vare Forholdene

meget uheldige i Østpreussen iaar. Der skrives saaledes i tyske Landboblade, at Handlen med saadanne var slet paa Grund af altfor stort Tilbud, og Priserne vare meget lave paa det store Sommermarked i Wehlau, hvor der var ca. 11000 Heste.

Heller ikke har Prisen paa Tillægsføl været høj iaar i Hannover; saaledes anføres 1—200 Mark (90—180 Kr.) som det almindelige, sj. 2—300 M., og kun for udm. »Hingstføl indtil 500 Mk. Til Sammenligning anføres, at indførte belgiske Føl betaltes ved Auktion med 400 Mk. Det er ikke saa forunderligt, at Hestetillæget ikke tiltager i Tyskland under saadanne Prisforhold, medens derimod Indførslen af svære Heste stadig tiltager i høj Grad saavel fra Danmark som især fra Belgien (nu langt over 20,000). Landbruget har længe indseet, at dette var galt, og den svære Hesteavl er derfor et brændende Spørgsmaal i Tyskland for Tiden, men vi maa haabe, at det tildels bliver ved Snakken, i alt Fald er Faren næppe overhængende, saalænge Landhesteavlen i Tyskland tildels staaer under militær Kommando.

Selv i Frankrig er Hesteprisen temmelig beskeden for gode Brugsheste, saaledes har Remontekommissionen i 1887 betalt 650—800 Kr. for Meniges Heste og 800—1000 for Officers-Rideheste, enkelte derover.

Pariser-Omnibus- og Sporvejselskabet, der har circa 13,000 Heste, mest Percherons, har nu kun betalt i Gjennemsnit 667 Kr. mod ca. 900 Kr. i 1880.

De her anførte Tal ere ikke Liebhaber-Priser, ligesaa lidt som de angive Værdien paa Affaldet, men de ere ret oplysende for os, der jo ogsaa kun sælge Brugsdyr til Markedspris. Denne har for Jyllands Vedkommende iaar stillet sig saaledes: 1 Kl. allersværeste, fede og store (11 Kv. 2—4“) jydsk Trækkeheste 10—1200 Kr. Noget mindre Trækheste samt Berliner-Omnibusheste 800—1000 Kr. Paa Hamburg Januar Marked købte Trepplin saaledes 112 af den Slags for 103,000 Kr. Sporvognsheste fra 5—700 Kr. og Droscheheste 350—500 Kr.

Meget væsentlige Faktorer med Hensyn til Hestepri-
 sen ere Høsten og Pengeforholdene. Og i 1887
 var der i det meste af Jylland, i alt Fald i de Egne
 hvor Hesteavlens spiller nogen stor Rolle, omtrent Misvæxt.
 Da der samtidig var en trykkende Pengemangel især hen-
 imod December Termin, maatte mangan Gaardmand des-
 værre sælge, hvad der kunde sælges og ofte til Spotpris,
 i det mindste til de Priser, som de udenlandske Kjøbere
 fastsatte. Brødrene Levy fra Paris og deres Opkjøbere
 spillede Mestre her paa Landet ifjor, og det er utvivlsomt, at
 de tjente Formuer. Under saadanne Forhold var følgelig
 alt, der ikke var skikket til Udførsel, næsten usælgeligt,
 saasom Plage og gamle Heste. Føl derimod vare tidlig
 paa Efteraaret livlig begjært, men til yderst lave Priser,
 saa det ligeledes var en glimrende Forretning for Heste-
 handlerne at kjøbe Føl i Danmark og sælge dem i Tysk-
 land.

Helt ind i dette Aar kunde Hestepri-
 sen trods den stærke Efterspørgsel, men jo mere vi nærmede
 os Græstiden, og jo mere Konjunkturerne syntes at rejse
 sig, desto fastere holdt Bonden paa sine Heste, og han
 kunde saa meget dristigere gjøre det, som Efterspørgslen
 var rivende og Landet en Del udtømt for Handelsheste.
 Og jo bedre Afgrøden tegnede, desto gunstigere blev For-
 holdene for Opdrætterne; saaledes steg Føl, der ifjor gik
 ned til 50—150 Kr. i Efteraaret ved stærk Efterspørgsel
 op til foregaaende Aars Priser: 120—250 Kr.

Ligesom hvert Aar ligefra Begyndelsen af Halvfjer-
 serne, da Franskmanden kom til at kjende de smaa danske
 Hestes Fortrinlighed fremfor andre Racer til Droschekjørsel
 i Paris — en forøvrigt afskyelig Tjeneste — har det foran
 omtalte Hestehandlerfirma, Brødrene Levy, hvert Efteraar
 kjøbt ca. 2000 billige Heste her i Landet. Kvaliteten har
 rettet sig efter Prisforholdene, saaledes har man taget til
 Takke med simplere og ældre Heste, naar Prisen har væ-
 ret høj, og til andre Tider faaet gode og unge for Røver-
 kjøb. Men iaar har Begjæret været særlig stort paa

Grund af Pariser-Udstillingen 1889, og af at der er kommen Konkurrance i »Geschäften«, idet Firmaet er opløst, og hver af Brødrene kjøber for sig. I Jylland har der nok forholdsvis været mindre at gjøre for de Herrer, der derimod have maattet tage til Takke med Heste fra Øerne og Sverrig, hvilke sidste de have kjøbt af kjøbenhavnske Hestehandlere, som jo for en væsentlig Del ere Mellemandlere mellem Sydsverrig og Tyskland.

Prisen paa »Franskmands-Heste« er stegen temmelig betydeligt, vistnok mindst 25%, naar Hensyn tages til Kvaliteten, og man tør vel nok sætte Gjennemsnitsprisen til henimod 450 Kr. Lægges nu hertil Fragt og alle andre Udgifter, blive de danske Heste ikke saa billige for Selskabet, der skal bruge dem (sml. hermed Prisen paa Omnibushestene i Paris). For os have Opkjøbene iaar været en Velsignelse, idet især Øernes Opdrættere ere komne af med en Del Heste, som ellers havde været usælgelige. Desværre er jo Øernes Avl formeget baseret paa Franskmandene, medens den jyske har et højere Formaal.

Der meddeles, at der allerede er kjøbt 4—5000 Stkr., og at man vil kjøbe 1000 endnu.

Men vor Hovedexport af Heste har dog som hidtil gaaet til Tyskland. Vi have i det forløbne Landbrugsaar, fra $\frac{1}{10}$ 1887 — $\frac{31}{9}$ 1888 udført endnu flere end det foregaaende, (der endda kunde udvise det næsthøjeste Tal, vi hidtil have kjendt i Kongeriget), nemlig: 17,631 (mod 16,466). Det er næsten ubegribeligt, hvor vi have faaet alle de Heste fra, da Landet syntes delvis udtømt, men selvfølgelig har en stor Del — hvor mange kan ikke sees af Toldlisterne — været Føl. Da Hesteindførselen, ret beseet, næsten slet ikke vedkommer Landbruget, og altsaa Overskudsindførselen vel er en stats- men ingen landøkonomisk Maalestok for Hesteavlens Betydning, skal paa dette Sted kun anføres, at Indførselen har beløben sig til 4880, hvilket er 1784 flere end Aaret forud, hvorved Overskuddet altsaa i Virkeligheden bliver mindre.

Endnu staa vi hos de tyske Hippologer lavest i Rækken blandt de Nationer, der befatte sig med Tillæg af svære (saakaldte »koldblodige«) Heste, medens vi, som Prisen jo viser, blandt Kjøberne have en bedre Plads; men vi blive dog mere og mere paaagtede i hippologiske Kredse — og alt dernede styres jo fra oven —, endskjøndt man vedblivende fabler om, at den jyske Hest er en »Lavlandshest«, hvorfor den følgelig maa være slap, medens »Clydesdaleren« og den saakaldte »Ardenner«, som »Højlandsheste« selvfølgelig ere sejge, energiske og udholdende. De svenske Hippologer, ja, tildels, som anført, vore egne med, have været af samme Mening med Hensyn til vore Heste og Jyllands naturlige Beskaffenhed. Gid blot Jylland var et Marskland, selv om Hestene saa ogsaa virkelig skulde blive slappe!

Hvis denne forkerte Opfattelse skadede os, maatte vi naturligvis søge at rette den, men jeg beklager endnu ikke at Tyskerne lade os saa nogenlunde i Ro, hvad Indkjøb af Avlsdyr angaaer; thi efter de Beklagelser man hører fra Belgien over, at Tyskerne ligefrem plyndre Landet for dets bedste Hingste, maa vi være glade ved, at Touren endnu ikke er kommen rigtig til os, thi i adskillige Aar endnu trænge vi selv haardt til vore bedste Dyr, der desværre ere faatallige selv i de bedste Hesteegne i Jylland. Ja, gaaer man ud fra, hvad der sandsynligvis bliver Tilfældet, at Sjælland, paa enkelte Strøg nær, bliver »jydsk« i sin Hesteavl, saa vil der blive Brug for en Masse Tillægsdyr, da der saa at sige mangler ethvert brugeligt Grundlag dér for Avl af sværere Heste.

Som et Udtryk for, at danske, ø: jyske Heste ere blevne mere paaagtede udenfor Provinsen som Tillægsdyr, skal jeg anføre, at der fra Efteraaret 1887 er solgt en Del (henved 20) Hingste til Tyskland, mest mindre, nette, men ikke svære, til højst 3000 Kr. At det ikke har været 1ste Kl.s Varer til den Pris, vil senere erfares ved at se, hvilke Priser Jyderne selv betale for Hingste. Eftersom Kvaliteten var — omtrent den samme, som

Øboerne pleje at tage til Takke med — maa man være glad ved, at der kom Penge ind for Hingste, der som Stodheste aldrig vilde have faaet nogen Betydning i Jylland. Vore Hingstepriser ere for høje for Udlændinge, der andet Steds kunne faa meget mere for Pengene, og jeg tør heller ikke benægte, at vi blive ved at have ubegribelig høje Priser, især paa alt det, der ikke er extra godt.

I Efteraaret har en Svensker, ved Navn Anderson kjøbt nogle tildels ældre eller kassable Hingste hovedsagelig til Arbejdsbrug i Stokholm, til Priser, omtrent som for gode Vallaker. Hvorfor han vil have Hingste, maa han vel forstaa, eftersom man i Frankrig, hvor man ikke almindelig kastrerer Hankjønnen, sætter Hingsten som Brugsdyr saavel under Hoppen som især under Vallaken, hvorfor Prisen ogsaa efter det store franske Omnibusselskabs officielle Oplysninger er lavest for Hingstene.

Ved at omtale vor Hesteudførsel til Sverrig, der nu kun har ringe Betydning, kan jeg ikke undlade at berøre et Forhold, som, hvis vor Udførsel dertil var af lignende Størrelse, som Svenskernes Udførsel til Danmark (over 2000), vilde lamme den, nemlig: Hestetolden paa 50 Kr. pr. Stk., selv om det kun er Patteføl. Faktisk har Sverrig altsaa nu Indførselsforbud for alle almindelige Brugsheste; der kan alene være Tale om Tillægsdyr, der kunne bære slig Skat, og af saadanne udfører Danmark endnu kun nogle Hoppeføl dertil. Men skulde de svenske Hippologer virkelig faa Øjnene op for Tilværelsen af den jyske Hest, og saa komme i Tanker om ogsaa at prøve den som Avlsdyr, kunde slig uforholdsmæssig høj Skat nok komme til at mærkes af os. For Tiden kunne vi heldigvis undvære Svenskerne som Kunder til vore Heste. Derimod bliver det et andet Spørgsmaal, om en lignende Told fra vor Side paa svenske Heste ikke i høj Grad vilde trykke Hesteavl i Sverrig, da Københavnerne vistnok omtrent ere deres eneste Kunder. Og de svenske Godtkjøbsheste, som vi oversvømmes af, kunde vist godt erstattes ved Affaldet fra den sjællandske Avl.

Tyskerne have endnu ikke gjort Alvor af at iværksætte det truende Forslag, der fremkom i Landbrugsraadet ifjor: Forhøjelse af Tolden paa fuldvoxne Heste til 50 Mk. Maaske de føle, at de selv vilde komme til at betale Tolden, da Tyskland jo for Øjeblikket mere end nogensinde tidligere har Brug for svære Arbejdsheste.

Spørgsmaalet om en Indførselstold paa Heste her interesserer slet ikke saa lidt de jydsk Opdrættere; det er navnlig de smaa Heste, de eneste af de indførte de se, som de have et Horn i Siden paa, idet disse betragtes som en Kræftskade for det lille Landbrug. Denne Indførsel af Ponier er i høj Grad varierende og stammer fra Island, Norge eller Galizien, alt eftersom Priserne stille sig paa disse forskjellige Steder. Men det er altid Godtkjøbskram. For nogle Aar siden bleve vi oversvømmede af de saakaldte »Russere«, der nu ere ved at uddø, men iaar er Syndfloden kommen fra Norge. Paa Grund af en daarlig Sommer og Høst paa Vestlandet i Norge og mulig tildels foranlediget dertil ved Nordmændenes Deltagelse i Udstillingen i Kjøbenhavn, have Spekulanter sendt os Ladning paa Ladning af magre, tildels daarlige og gamle »Nordbakker« hele Efteraaret. Prisen har heller ikke været høj: 1—200 Kr. efter Kvalitet, inden de kjøbenhavnske Hestehandlere kom til at staa for Styret, saa steg Prisen mange pCt. Disse Herrer ere vistnok de eneste, der have haft Fordel af Forretningen, thi det danske Landbrug har ingen Trang til »Nordbakker«, og Nordmændene kunne umuligt have tjent ved Salget. Alligevel skal der være kommen circa 1000 Heste hertil, saa Trangen til at sælge maa have været stor i Norge.

Vor øvrige Indførsel bestaaer af Remonter og billige Luxusheste fra Tyskland samt tildels fra Sverrig, af hvilke sidste nogle igjen udføres, og endelig de før omtalte simple, svenske Heste, der i Hovedsagen blive i Kjøbenhavn og dens Omegn.

Lypunktet i vor Hesteavl i 1888, er det Liv og Røre, der er kommen blandt Opdrætterne for at forbedre

Kvaliteten ved alle de til Raadighed staaende Midler, og det ikke alene i de fremmeligste Hesteegne, men selv paa Øerne, hvor Begreberne begynde at klares lidt om, hvilken Vej man bør gaa. Det vilde være uretfærdigt at bebrejde Opdrætterne, at de lægge Hænderne i Skjødet, eller at de vise sig passive ligeoverfor Tidens Tryk. Aldrig have vi kjendt saadan bevidst Stræben efter at komme frem, og den spaaer godt for Fremtiden. Der er saaledes i Aarets Løb oprettet en Snæs Hesteavlforeninger efter »Jydens« Forbillede og derved, samt ved pekuniær Støtte gennem den ny Husdyrlov, er der skabt en Kappelstrid om at faa gode Tillægsdyr, som man for et Par Aar siden ikke skude have troet mulig, og Enden er ikke endda. Det er især gode Stodhingste og Hoppeføl af god Afstamning, som have været søgt til stigende Priser. Af de første er der i Jylland solgt adskillige til hidtil ukjendt høje Priser, saaledes én for 8500, én for 7500, én for 6400 og én for 6000 foruden en Del fra 4—6000 Kr., og desuden nogle Plage, hvoraf en $3\frac{1}{4}$ aarig blev betalt med 8000 Kr. (ved Udstillingen) én $2\frac{1}{2}$ aarig med 3500 Kr. (til Bornholm), og for nylig en $2\frac{3}{4}$ aarig for 4400 Kr.

Udm. Hoppeføl af fortrinlig Afstamning have været søgte til jyske Avlsforeninger samt af Øboere og Alsinger til Priser fra 250 til over 500 Kr. Til Fyen er der desuden kommen en Del hannoveranske, der ved Auktion gik meget højt (indtil over 500 Kr.), samt 11 Stkr. $1\frac{1}{2}$ aarige Hoppeplage, hvoraf de 3 nok vare jyske, men alle købte i Marsken ved Tønder af den fynske Hestehandlerforening. Det var gjennemgaaende gode, store, vel udviklede, men noget forædlede Plage, og de opnaede ogsaa gode Priser (indtil 5—600 Kr. ved Auktion i Odense. Eftersom Foretagendet var iværksat til Hesteavlens Forbedring var det heldigt, at Begyndelsen var saa lønnende, da de bedste i Indkjøb nok kun havde kostet opimod 400 Kr., idet Plage have været meget billige i Slesvig i Efteraaret, saa det endog har kunnet betale sig at føre saadanne til Jylland og sælge dem dér. Grunden til denne Prisbillighed for iøvrigt

store, kjønne, godt græssede Plage, der i Udvikling — som 1½-Aars — staa betydelig over de jyske, er, at de ere »klejne« af Ben. Jeg skal efter Meddelelse, som jeg anseer for paalidelig, anføre, at medens gode, stærke, jyske 1½-Aars Plage i Süderstapel let solgtes for ca. 500 M., var det vanskeligt at sælge bedre holdte, slesvigske for 300—330 M.

Af ganske overordentlig Betydning udadtil for den jyske Hesteavl var utvivlsomt Udstillingen i Kjøbenhavn, hvor de svære Heste vandt særlig Anerkjendelse, baade hos Øboere og Udlændinge. Der var ved dette Skue, der var det største, vi hidtil have holdt, mødt 66 Præmiehingste og 29 Hopper i den »svære« Afdeling, hvoraf de allerfleste vare »Jyder«, samt 76 Hingste og 33 Hopper i den »lettere«, der hovedsagelig bestod af Frederiksborgheste. Ogsaa disse vare smukt og godt repræsenterede, men det var alligevel en betinget Ros, de erhvervede blandt virkelige Kjendere og praktiske Landmænd, thi jævnlig hørte man det Spørgsmaal: hvad skal man bruge dem til? af alle, der ikke kjende Frederiksborghestens gode, indre Egenskaber. Saa meget er vist, at de aldeles overskyggedes af »Jyderne«, saa at selv Venner af Frederiksborggracen begyndte at tabe Troen paa den og frygte for dens Fremtid. Herefter vil den lille, fine «Frederiksborger» rimeligvis faa en haard Kamp at bestaa, i det mindste udenfor Frederiksborg Amt; thi den store og svære Hest trænger sig frem overalt som den, der er fordelagtigst. Naar man kjender lidt til Forholdene paa Sjælland, véd man, at det vil tage Tid, inden Omslaget er fuldbyrdet, men Udstillingen var Vendepunktet, og den sjællandske Bonde vil utvivlsomt finde det rette Spor, naar han blot faaer Lov at raade sig lidt selv. Hvad forøvrigt Opdrætternes Mening har været i Hestesagen, har man sjældent hørt noget om, det er næsten kun Theoretikere og Liebhaveere, der have ført Ordet og leveret de ofte hidsige Fægtninger med Mund og Pen. Herefter maa man haabe, at Forholdet mere bliver som i

Jylland, hvor Opdrætterne vide, hvad de ville, og saa handle derefter.

I fuldstændig Harmoni hermed staaer, at Hesteavlforeningerne myldre frem i Jylland, medens man tildels diskuterer Sagen paa Sjælland. Initiativet udgaaer dér fra Befolkningen selv, og Foreninger oprettes af Opdrættere i et begrænset Distrikt, hvor man har samme Formaal med Avlen. Administrationen koster paa denne Maade ingen Ting. Den Vej har man ligeledes forsøgt paa Fyen, og jeg troer ogsaa, den vil slaa an paa Sjælland, thi det er jo en naturlig Sag, at de, der have fælles Interesser, slutte sig sammen om at løse de Opgaver, som den Enkelte ikke kan magte. Sæt nu at 50 Opdrættere paa Sjælland, boende indenfor en begrænset Omkreds, agtede at drive Hesteavl efter jydsk Mønster, hvad var saa rimeligere, end at de i Forening købte, hvad de manglede af Tillægsdyr, og saa arbejdede videre dermed, akkurat som én større Opdrætter vilde gjøre. —

Som bekjendt har »Foreningen til den ædle Hesteavls Fremme« allerede for nogle Aar siden ydet Tilskud til Aktieselskaber, der vilde anskaffe ædle eller forædlede Hingste. Paa den Maade er der til Fyn kommen 4—5 store, brune, hannoveranske Hingste, med mere eller mindre »Blod«. De have ikke været særlig stærkt søgte til Bedækning (ca. 50 Hopper), og om deres Betydning for Avlen forlyder der endnu kun lidt. Kun om en af Hingsternes Afkom har Hingstekommissionen afsagt sin Dom, der ikke har været gunstig, derfor modsiges den ogsaa offentlig af de 2 Herrer, der have købt Hingsten.

Ved sin gunstige økonomiske Status kan nævnte Forening nu yde yderligere Tilskud til Forædlingens Fremme her i Landet, men herefter vil den Avl vistnok faa en mindre begunstiget Tilværelse, thi idetmindste paa Fyen begynder man nu at fordre ved Dyrskuerne, at kun Dyr af samme Type og Race maa parres sammen, og gaaer det først op for Opdrætterne, at den Vej er den rigtige i Avlen, faa de hannoveranske Hingste kun faa Hopper.

Af litterære Frembringelser paa det hippologiske Gebet maa nævnes: Fortsættelse af den sjællandske Stambog for Heste og Kvæg samt af den jydske Hingstestambog, (begge at faa i Boghandelen), endvidere Beretninger om Undersøgelser af præmierede Hingstes Afkom i Jylland og Fyen, udgivne af Indenrigsministeriet. Begge Piecer fordeles gratis blandt Opdrætterne i de Egne, hvor Undersøgelserne have fundet Sted.

Som Bevis paa den vaagnende Interesse for Hestevæsenet herhjemme skal nævnes Udgivelsen af et »Hippologisk Tidsskrift«. I Væddeløbsperioden i Trediverne havde vi ogsaa et saadant i et Par Aar. Hvorvidt Tiden nu er gunstigere for et slikt Foretagendes Bestaaen turde blive et Spørgsmaal, thi for Øjeblikket have vi utvivlsomt færre Hesteliebhave end den Gang, og danske Opdrættere holde i vore Dage næppe et Tidsskrift for en Specialitet, som Hestevæsenet dog er i Landbruget.
